

Wojciech Orłowski, Andrzej Wrzyszczyński

Marek Stefaniuk (1962–2011)

Studia Iuridica Lublinensia 17, 9-14

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WOJCIECH ORŁOWSKI, ANDRZEJ WRZYSZCZ

Marek Stefaniuk (1962–2011)

Nigdy przez myśl nam nie przeszło, że przyjdzie nam pisać te słowa, tym bardziej że Marek Stefaniuk był dla nas postacią szczególnie bliską. Nasza znajomość nie ograniczała się tylko do faktu, iż byliśmy zatrudnieni na jednym Wydziale Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Wiele lat mogliśmy również cieszyć się bliską z Nim znajomością. Poznaliśmy Go w czasach studenckich. W tym samym czasie studiowaliśmy prawo na Wydziale Prawa i Administracji UMCS. W każdej społeczności istnieje postać o tak wielu talentach, że staje się wzorem dla innych. Taką właśnie postacią był w czasach naszych studiów Marek. Mija rok od Jego nagłej śmierci. Do dziś brzmią w uszach piękne i prawdziwe słowa wypowiedziane na pogrzebie: Marek był człowiekiem renesansu. Autor tych słów – najbliższy przyjaciel Marka Paweł Prokop – przywołał niezwykle szeroki wachlarz zainteresowań oraz wszechstronne uzdolnienia i talenty Zmarłego. Połączone one były z niezwykłą pracowitością, sumiennością i solidnością. Przez prawie trzydzieści lat wspólnych studiów i pracy na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie mogliśmy zawsze liczyć na Jego wsparcie, bezinteresowną pomoc, absolutną lojalność. Postawa otwartości i życzliwości wobec innych zjednywała Mu całe zastępy przyjaciół i kolegów. Był bardzo ceniony przez studentów prawa i administracji jako wykładowca, jako pełnomocnik dziekana do spraw studenckich, jako promotor prac magisterskich i licencjackich.

Marek Stefaniuk był doskonałym pedagogiem i wychowawcą. Jego zajęcia zawsze były wysoko cenione przez studentów. Nigdy nie były Mu obojętne ich sprawy, wiele czasu poświęcał im nie tylko jako nauczyciel, lecz również jako pełnomocnik dziekana do spraw studentów. Był wzorem dla swoich studentów. Po Jego śmierci jeden z nich, wiedząc o naszej bliskiej znajomości, zwrócił nam uwagę na fakt, który wiele mówi o charakterze Marka. Jeśli student był Mu znany z aktywności naukowej, a tych znał sporo jako wieloletni pełnomocnik dziekana, nie ograniczał się do grzecznościowych pozdro-

wień. Pierwszy wyciągał rękę na powitanie i zawsze znalazł czas na kilka chwil rozmowy. „To był wyjątkowy profesor” – powiedział nasz rozmówca. Tak było w istocie.

Marek Stefaniuk urodził się 28 maja 1962 r. w Warszawie w rodzinie nauczycielskiej. Prawie całe dzieciństwo i młodość spędził w Komarówce Podlaskiej, gdzie uczęszczał do szkoły podstawowej i liceum. Tu przysłyły pierwsze ogólnopolskie sukcesy: w 1980 r. został finalistą Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym. Po ukończeniu szkoły średniej i zaliczonych egzaminach maturalnych w 1981 r. przystąpił do egzaminów wstępnych na kierunek prawo na Wydziale Prawa i Administracji UMCS. Zakończył je z najwyższą lokatą na liście przyjętych kandydatów. W trakcie studiów był niezwykle lubianą i popularną postacią. Można powiedzieć, że już wówczas fascynował swoich rozmówców zarówno intelektem, jak również wyjątkowo ciepłą osobowością. W okresie, gdy przywrócono możliwość działalności ruchu naukowego i studenckiego, stał się aktywnym uczestnikiem wielu przedsięwzięć. Aby móc skoordynować wszystkie swoje zobowiązania, zawsze nosił w torbie dużych rozmiarów kalendarz, w którym zapisywał umówione terminy. Nie trzeba dodawać, że terminarz był aż czarny od gęsto zapisanych spotkań. Przez pięć lat studiów otrzymywał niezmiennie bardzo wysokie oceny z egzaminów i zaliczeń, był zawsze w ścisłej kilkuosobowej grupie najlepszych studentów na roku. Jeden kierunek studiów to było dla niego za mało. W 1986 r. rozpoczął, jako wolny słuchacz, studia filozoficzne na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Nie przeszkadzało to aktywności w innych dziedzinach. Marek żył pełnią życia studenckiego w trudnych, ale ciekawych latach 80. (działalność w organizacjach studenckich, żeglarstwo, podróże, fotografia, literatura). Chciał być wszędzie tam, gdzie działo się coś ważnego i wyjątkowego, także na manifestacjach opozycji w okresie stanu wojennego.

Marek był obdarzony wieloma zdolnościami. Z podobnym sukcesem mógłby zostać doskonałym prawnikiem-praktykiem, menedżerem gospodarczym, czy też działaczem społecznym. Zdecydował się na rozpoczęcie pracy naukowej. Po ukończeniu studiów w 1986 r. podjął pracę jako asystent stażysta w Zakładzie Teorii Organizacji i Kierownictwa. W trakcie stażu uczęszczał na zajęcia Studium Pedagogicznego UMCS (zaliczenie na ocenę bardzo dobrą). W 1988 r. został asystentem, a w 1990 r. starszym asystentem. Po znakomitej obronie pracy doktorskiej w 1994 r. zatrudniono Go na stanowisku adiunkta od 1 lutego 1995 r. W 2009 r. Rada Wydziału Prawa i Administracji nadała Mu stopień doktora habilitowanego nauk prawnych, nagła śmierć przerwała zaawansowane postępowanie zmierzające do zatrudnienia na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

Marek Stefaniuk był człowiekiem Wydziału i Uczelni, człowiekiem polskiego i międzynarodowego środowiska naukowego. Jego zaangażowanie w działalność

organizacyjną na różnych szczeblach oznaczało nie tylko wykonywanie narzuconych zadań, ale w dużej mierze kreowanie oryginalnych rozwiązań uwzględniających nowatorskie wizje, które także głęboko osadzone były w dotychczasowych realiach. Działalność organizacyjna Marka Stefaniuka w wielu dziedzinach szkolnictwa wyższego i nauki to była niewątpliwie Jego pasją. Bilans osiągnięć jest tak obszerny, że właściwe wydaje się przytoczenie tylko tych faktów, które Zmarły uznał za istotne w swym autoreferacie przed habilitacją oraz nowych inicjatyw podjętych po kolokwium habilitacyjnym.

Na Wydziale Prawa i Administracji UMCS był sekretarzem Podyplomowego Studium Konstytucjonalizmu UMCS, współorganizatorem i kierownikiem Podyplomowych Studiów Administracji i Zarządzania dla Kadr Kierowniczych w Administracji Publicznej oraz Podyplomowych Studiów Administracji i Zarządzania dla Kadr Kierowniczych w Służbie Zdrowia. Przez dwie kadencje był członkiem Rady Wydziału Prawa i Administracji – jako reprezentant asystentów i adiunktów. Dwukrotnie pełnił funkcję sekretarza komisji egzaminacyjnej i kilkakrotnie funkcję egzaminatora w trakcie postępowania rekrutacyjnego na studia administracyjne. Był także opiekunem robotniczych praktyk studentów oraz pełnomocnikiem wydziałowym do spraw programu Sokrates/Erasmus, a także pełnomocnikiem dziekana Wydziału Prawa i Administracji UMCS do spraw stacjonarnych studiów prawniczych.

Na Uczelni pełnił funkcję rzecznika dyscyplinarnego dla studentów UMCS. Był także członkiem Zarządu i członkiem Komisji Rewizyjnej Związku Nauczycielstwa Polskiego przy Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej. W trudnych czasach reform ustrojowych szkolnictwa wyższego wchodził w skład Senackiej Komisji Statutowej UMCS.

Warto przypomnieć aktywność dydaktyczną Marka Stefaniuka na innych uczelniach. Jego wiedzę i kompetencje dydaktyczne mieli możliwość poznać i docenić studenci Studium Generale Sandomiriense Wyższej Szkoły Humanistyczno-Przyrodniczej w Sandomierzu (w 1996 r. pełnił tam obowiązki dziekana Wydziału Prawa i Ekonomii), Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Wyższej Szkoły Służby Społecznej im. ks. Franciszka Blachnickiego w Suwałkach, Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej im. Jana Zamoyskiego w Zamościu, Puławskiej Szkoły Wyższej, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Elblągu. Był również wykładowcą lub trenerem w różnych programach szkoleniowych dla absolwentów organizowanych przez Urząd Służby Cywilnej, Lubelską Fundację Rozwoju, Centrum Szkolenia Samorządu i Administracji w Lublinie i Fundację Inicjatyw Menedżerskich w Lublinie.

Na szczeblu ogólnopolskim współpracował z Centrum Studiów Antymonopolowych i Regulacyjnych Uniwersytetu Warszawskiego, regularnie uczestniczył

w pracach Stowarzyszenia Prawa Konkurencji z siedzibą w Warszawie. Był członkiem założycielem Stowarzyszenia Edukacji Administracji Publicznej i wchodził tam w skład komisji rewizyjnej i zarządu. W 2006 r. został wybrany do Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. Podczas IX kadencji był tam członkiem Zespołu Prawnego, Komisji Edukacji, wiceprzewodniczącym Centralnej Komisji Wyborczej Rady Głównej oraz przewodniczącym Komisji Wyborczej do spraw wyboru Komisji Dyscyplinarnej do spraw nauczycieli akademickich przy Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego. Pełnił także funkcje eksperta Państwowej Komisji Akredytacyjnej, oceniającego kierunek studiów „administracja”. Ogólnopolska działalność organizacyjna Zmarłego sprawia wrażenie niedokończonych. Wydaje się, że jej rozmach i intensywność przyniosłyby nieocenione rezultaty, szkoda, że Marek nie zdołał jej kontynuować i rozwijać.

W zakresie działalności badawczej przełomowym dla kariery naukowej Marka stał się okres po 1989 r. Zmiany ustrojowe otworzyły nowe perspektywy, które wcześniej wydawały się nieosiągalne. Już w roku akademickim 1990/1991 na Uniwersytecie we Fribourgu w Szwajcarii otrzymał staż naukowy, który odbywał pod kierunkiem prof. dr. Thomasa Fleinera. Praca ta przyczyniła się do niezwykłego otwarcia Marka na podejmowanie badań dotyczących prawa europejskiego. Ze stażu tego Marek wyniósł również przeświadczenie o konieczności dalszego kształcenia się. Będąc już nauczycielem akademickim, był również słuchaczem renomowanych studiów podyplomowych z zakresu organizacji. Traktował to jako niezbędny element doskonalenia swojego warsztatu naukowego i dydaktycznego. W latach 1993–1994 brał udział w studiach podyplomowych z zakresu zarządzania – „Post-Graduate Programme for Training in Curriculum Design” prowadzonych przez Instituto de Estudios Superiores de la Empresa Universidad de Navarra (Hiszpania) oraz Ecole de Hautes Etudes Commerciales du Nord (Francja) we współpracy z Akademią Ekonomiczną w Krakowie.

Zainteresowania problematyką zmian społecznych i organizacyjnych zaowocowały u Marka badaniami nad myślą polityczną Alvina Tofflera, które zostały zwieńczone przygotowaniem i obronieniem w 1994 r. rozprawy doktorskiej pt.: *Teoria zmian społecznych i organizacyjnych Alvina Tofflera*, napisanej pod kierunkiem naukowym prof. dr. hab. Romana Tokarczyka. Kontynuacją tych zainteresowań było przygotowanie do druku książki pt. *Wybrane zagadnienia myśli organizatorskiej* (Lublin 2000), będącej zmodyfikowaną wersją wspomnianej rozprawy.

Kolejnym przełomem w jego życiu okazał się być rok 1994, kiedy to Marek wziął udział w prestiżowym Seminarium w Salzburgu. Niezwykła intuicja naukowa Marka spowodowała, iż od pierwszych lat transformacji ustrojowych zainteresował się On problematyką prawa konkurencji. Zagadnienia te podejmował od 1995 r. W ramach tej problematyki zajmował się trzema grupami zagad-

nień. Zainteresowania te ogniskowały się wokół ogólnej charakterystyki polskiego prawa antymonopolowego i szeregu jego szczegółowych instytucji. Jako jeden z pierwszych zajmował się też polskimi rozwiązaniami dotyczącymi zjawiska dumpingu, będąc jednym z jego prekursorów w Polsce. Był on też jednym z pierwszych, którzy jeszcze przed akcesją Polski do Unii Europejskiej interesowali się europeizacją polskiego prawa antymonopolowego. Marek wiele też zrobił w kierunku popularyzacji polskich rozwiązań prawa konkurencji za granicą. Warto bowiem wspomnieć, że szereg Jego publikacji z tej dziedziny ukazało się w języku angielskim. Zwieńczeniem tych zainteresowań był Jego udział jako współautora w przygotowaniu komentarza do ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, który ukazał się drukiem w 2009 r. Przygotował on w ramach prac tego zespołu uwagi dotyczące organizacji ochrony konkurencji i konsumentów, w tym pozycji ustrojowej Prezesa Urzędu, organizacji Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i Inspekcji Handlowej.

Z biegiem czasu zainteresowania Marka coraz bardziej oscylowały w kierunku badań nad administracją publiczną i prawem administracyjnym. Administracji publicznej poświęcił między innymi prace dotyczące funkcji administracji publicznej w poglądach doktryny. Poruszał także kwestie badań naukowych nad poszczególnymi przejawami działania administracji publicznej, np. tworzenia i wykonywania polityki administracyjnej czy polityki konkurencji w Polsce.

Kolejny zakres zainteresowań badawczych Marka, który znalazł odzwierciedlenie w opracowanych publikacjach, dotyczył zastosowania niektórych koncepcji wywodzących się z nauk o organizacji i zarządzaniu w sferze administracji publicznej. Problematykę tę poruszały między innymi prace odnoszące się do prawnych kryteriów jakości w administracji publicznej oraz zarządzania strategicznego w polskiej administracji publicznej po reformie ustrojowej państwa.

Marek zajmował się również problematyką modernizacji działania administracji publicznej. Zagadnieniom tym poświęcił swoje prace dotyczące między innymi determinantów podejścia kontraktowego do działań administracji publicznej w Polsce. Tu również starał się podejmować wiele problemów związanych z europeizacją polskiego prawa publicznego.

Zwieńczeniem tych badań było przygotowanie rozprawy habilitacyjnej pt. *Działanie administracji publicznej w ujęciu nauk administracyjnych* (Lublin 2009). Jego książka była pierwszym w literaturze przedmiotu monograficznym opracowaniem poświęconym temu zagadnieniu. Podjął się w niej zadania przedstawienia problematyki działania polskiej administracji publicznej w obliczu formułowanych współcześnie postulatów jej zasadniczej modernizacji. W treści swojej rozprawy dowodził, że współczesna konstrukcja działania administracji publicznej w państwach kontynentu europejskiego jest wynikiem długotrwałego procesu rozwoju państwa prawnego i odpowiada aktualnemu stanowi rozwoju takiego

państwa. Dowodził również, że teza dotycząca zmiany paradygmatu administracji publicznej nie może być uznana za dostatecznie udowodnioną. Jego zdaniem, niezbędna modernizacja działania administracji publicznej powinna być dokonywana raczej w ramach dotychczasowego paradygmatu, przy wykorzystaniu możliwości, jakie stwarza aktualny stan rozwoju państwa prawnego. Niezmiernie interesujące były zwłaszcza jego ustalenia dotyczące problematyki modernizacji działania administracji publicznej. Dokonał on charakterystyki najczęściej formułowanych obecnie postulatów modernizacyjnych, administracji publicznej, wynikających z urynkowienia, partycypacji, uelastycznienia, deregulacji jej działań. Zaprezentował także zastosowanie tych postulatów w świetle trzech głównych stanowisk modernizacyjnych, dotyczących działania polskiej administracji publicznej – stanowiska administracyjnej konwergencji globalnej, administracyjnej odrębności instytucjonalnej oraz stanowiska administracyjnej konwergencji europejskiej.

Podsumowując dorobek naukowy Marka, warto podkreślić, że był on znaczący i wyjątkowo wartościowy. Publikacje obejmowały szerokie spektrum badań naukowych, świadcząc o rozległych zainteresowaniach naukowych i dużym doświadczeniu badawczym. Ogółem w jego dorobku znajduje się łącznie 66 prac naukowych, w tym 42 wydano po uzyskaniu stopnia naukowego doktora. Po habilitacji opublikował łącznie 20 pozycji.

Działalność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna Marka Stefaniuka została doceniona przez resort nauki i szkolnictwa wyższego, Uczelnię oraz władze Związku Nauczycielstwa Polskiego. Otrzymał Złotą Odznakę ZNP, nagrodę J.M. Rektora Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, a także trzykrotnie nagrodę indywidualną Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2006, 2007, 2008).

Brakuje nam Ciebie Marku, Twojej energii, Twoich pomysłów. Ten Wydział nie jest już taki sam.